

مبانی، نظریه ها، روش ها و فنون

راهنمایی و مشاوره

مؤلفان:

زین العابدین خالقی

زهره یوسف زادگان

سرشناسه : خالقی ، زین العابدین ۱۳۴۲
 عنوان : مبانی نظریه ها، روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره
 نام پدیدآور : خالقی، زین العابدین ۱۳۴۲ - زهره، یوسف زادگان ۱۳۴۳
 مشخصات نشر : دانشگاه جهرم
 ویراستاران: احمد علی دوراندیش، دکتر اسماعیل یوسف زادگان ، دکتر محمد جواد خالقی
 مهندس محمد جعفرزاده ، فاطمه زارعیان
 طراحی جلد: امور فنی: مجتبی دوراندیش
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۹۳۹-۳-۶ - ISBN
 فهرست نویسی : بیجا
 موضوع: مشاوره
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ خ ۵ م ۶۳۷ BF
 رده بندی دیویی: ۱۵۸ / ۳
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۴۴۵۶

نام کتاب :	مبانی ، نظریه ها ، روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره
مؤلفان :	زین العابدین خالقی - زهره یوسف زادگان
ناشر :	انتشارات دانشگاه جهرم
لینوگرافی، چاپ و صحافی :	قم- زیتون
نوبت و تاریخ چاپ :	اول - ۱۳۹۰
قیمت :	۶۰۰۰۰ ریال
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۹۱۹۳۹-۳-۶

حق چاپ و نشر برای دانشگاه جهرم محفوظ است

صفحه	موضوع
۴۵	نظریه روان کاوی « فروید»
۵۱	نظریه رفتار درمانی
۵۳	سایر نظریه ها
۵۴	خود آزمایی
۵۵	فصل سوم: «مشاوره و راهنمایی در اسلام»
۵۶	هدف کلی
۵۶	هدفهای رفتاری
۵۷	مشاوره از منظر قرآن
۵۷	مشاوره از منظر احادیث
۵۸	هدف مشاوره در قرآن و سنت
۵۹	محدوده مشاوره در قرآن و سنت
۶۰	وظیفه مشاور در قرآن و سنت
۶۳	وظیفه مراجع در قرآن و سنت
۶۵	راهنمایی در اسلام
۶۸	خود آزمایی
۶۹	فصل چهارم: «انواع راهنمایی و مشاوره»
۷۰	هدف کلی
۷۰	هدفهای رفتاری
۷۱	راهنمایی و مشاوره مفید و سودبخش
۷۲	راهنمایی و مشاوره تحصیلی
۷۳	راهنمایی و مشاوره شغلی

۷۵	 راهنمایی و مشاوره خانوادگی
۷۷	 راهنمایی و مشاوره بهداشتی
۷۸	 راهنمایی و مشاوره فردی و گروهی
۷۹	 راهنمایی و مشاوره سازشی
۸۱	 راهنمایی و مشاوره تخصصی
۸۲	 خود آزمایی
۸۳	 فصل پنجم: کارکنان برنامه راهنمایی و مشاوره
۸۴	 هدفهای کلی
۸۴	 هدفهای رفتاری
۸۵	 کارکنان برنامه
۸۵	 راهنما یا مشاور مدرسه
۸۶	 خصوصیات و وظیفه مشاور
۸۸	 مدیر مدرسه
۸۹	 خاطره مدیر مدرسه
۹۰	 معاون، معاونین مدرسه
۹۱	 خاطره معاون مدرسه
۹۲	 معلم مدرسه
۹۴	 گروه متخصص حامی مدرسه
۹۵	 روان شناس
۹۵	 روانپزشک
۹۶	 روان سنج
۹۶	 متصدی امور بهداشتی

صفحه	موضوع
۹۷	مددکار اجتماعی.....
۹۷	مربی امور تربیتی.....
۹۸	اعضای انجمن اولیاء و مربیان.....
۱۰۰	خود آزمایی.....
۱۰۱	فصل ششم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره.....
۱۰۲	هدف کلی.....
۱۰۲	هدفهای رفتاری.....
۱۰۳	فنون راهنمایی.....
۱۰۴	مبانی شناخت دانش آموزان.....
۱۰۴	روش های شناخت عینی و آزمودنی.....
۱۰۸	روش های شناخت ذهنی.....
۱۰۸	پرسشنامه.....
۱۱۰	مشاهده.....
۱۱۱	واقعۀ نویسی.....
۱۱۲	لیست رفتار.....
۱۱۳	گروه سنجی.....
۱۱۶	مقیاس درجه بندی رفتار.....
۱۱۸	مصاحبه.....
۱۲۰	شرح حال نویسی.....
۱۲۲	پرونده تحصیلی و مشاوره ای.....
۱۲۵	پرونده مشاوره ای.....
۱۲۶	خود آزمایی.....

۱۲۷	فصل هفتم: «زمان بندی جلسات مشاوره ای»
۱۲۸	هدف کلی
۱۲۸	هدفهای رفتاری
۱۲۹	زمان بندی جلسات مشاوره ای
۱۳۰	شروع جلسه مشاوره
۱۳۱	محتوی جلسه مشاوره
۱۳۲	گوش دادن
۱۳۷	انعکاس
۱۴۱	سازمان دادن
۱۴۱	رهبری
۱۴۵	تشویق
۱۴۶	سکوت مراجع
۱۴۸	مقاومت
۱۵۱	نظام نامه اخلاقی
۱۵۳	محرمانه بودن
۱۵۴	پایان دادن به جلسه مشاوره
۱۵۵	خدمات راهنمایی و مشاوره
۱۵۷	آشنایی با مرکز راهنمایی و مشاوره
۱۵۸	خود آزمایی
۱۵۹	فصل هشتم: «اختلالات و مشکلات رفتاری»
۱۶۰	هدف کلی

۱۶۰	هدفهای رفتاری
۱۶۱	اختلالات و مشکلات رفتاری دانش آموزان
۱۶۴	اختلال پارانوئیا
۱۶۵	اختلال شخصیت وابسته
۱۶۶	اختلال شخصیت اجتنابی
۱۶۷	اختلال شخصیت نمایشی
۱۶۸	اختلال شخصیت مرزی
۱۶۹	اختلال شخصیت خردشفته
۱۷۰	اختلال شخصیت اسکیزوئید
۱۷۱	اختلال شخصیت ضد اجتماعی
۱۷۲	اختلال شخصیت وسواسی - جبری
۱۷۳	اختلال شخصیت تجزیه ای
۱۷۴	اختلال مسخ شخصیت
۱۷۵	اختلال خواب
۱۷۶	اختلال خواب گردی
۱۷۷	اختلال هویت جنسی پسر
۱۷۸	اختلال هویت جنسی دختر
۱۷۹	اختلال ناخن جویدن
۱۸۰	اختلال سلوک
۱۸۱	اختلال اوتیسم
۱۸۲	اختلال شب ادراری
۱۸۳	اختلال تغذیه

صفحه	موضوع
۱۸۴	اختلال بیش فعالی
۱۸۵	اختلال اضطراب جدایی
۱۸۶	اختلال سازگاری
۱۸۷	اختلال تکنت زبان
۱۸۸	اختلال لجبازی و نافرمانی
۱۸۹	اختلال بدشکلی بدن
۱۹۰	اختلال روان تنی
۱۹۱	اختلال جسمانی شکل
۱۹۲	اختلال خودبیمار انگاری
۱۹۳	اختلال سایکوتیک
۱۹۴	اختلال اسکیزوفرنیا
۱۹۶	اختلال تروماتیک
۱۹۷	اختلال وسواس فکری - عملی
۱۹۸	اختلال فوبیک
۲۰۰	اختلال اضطراب فراگیر
۲۰۱	اختلال سوء مصرف مواد
۲۰۲	اختلال انحراف جنسی
۲۰۴	اختلال افسردگی
۲۰۵	اختلال تیک
۲۰۶	کودک آزاری جسمی
۲۰۷	کودک آزاری عاطفی
۲۰۹	کودک آزاری جنسی

صفحه	موضوع
۲۱۰	مشکل کابوس.....
۲۱۱	مشکل دروغ‌گویی و تقلب.....
۲۱۲	مشکل عدم بلوغ عاطفی.....
۲۱۳	مشکل برعاشگری.....
۲۱۴	مشکلات خانوادگی.....
۲۱۶	مشکل کم رویی.....
۲۱۷	مشکل افت تحصیلی.....
۲۱۸	مشکل احساس نا امنی.....
۲۲۰	مشکل فرار از خانه و مدرسه.....
۲۲۱	مشکل بی نظمی.....
۲۲۲	مشکل کمال گرایی.....
۲۲۵	مشکل مزاحمت کوچه و خیابان.....
۲۲۶	مشکل ارتباط غیر متعارف.....
۲۲۷	مشکلات درون فردی.....
۲۲۸	مشکلات بین فردی.....
۲۳۰	خود کشی.....
۲۳۱	استرس.....
۲۳۵	اصول پیشنهادی تأثیر گذار.....
۲۳۶	توجه به ارزشهای درونی فرد.....
۲۳۹	خانواده درمانی.....
۲۳۹	کتاب درمانی.....
۲۴۰	اشتباه رایج.....

صفحه	موضوع
۲۴۲	خود آزمایی.....
۲۴۵	فصل نهم: « فنون مشاوره ای»
۲۴۶	هدف کلی.....
۲۴۶	هدفهای رفتاری.....
۲۴۷	فنون مشاوره ای و کارایی آن در کلاس درس.....
۲۴۹	تعامل ها و پیام های ارتباطی.....
۲۵۳	کنترل احساسات.....
۲۵۴	مدیریت احساسات.....
۲۵۷	ابراز احساسات.....
۲۵۸	کنترل و مدیریت خشونت.....
۲۵۹	دلایل بروز خشونت.....
۲۶۱	راهکارهای کاهش خشونت.....
۲۶۳	تشویق و تمجید.....
۲۶۵	حذف تنبیه بدنی.....
۲۶۸	محبت و تکریم.....
۲۷۰	برخی از روش های ابراز محبت و تکریم به فرزندان.....
۲۷۱	تفکر مثبت.....
۲۷۴	برنامه های کاربردی برای افزایش تفکر مثبت.....
۲۷۵	خود آزمایی.....
۲۷۶	فصل دهم: «هویت نوجوانان و الگو های تربیتی»
۲۷۸	هدف کلی.....

رشته در یادگیری تئوریهای بالینی کمک های شایانی نماید و راه را برای تکمیل نیازهایشان، که با مطالعه آثار مشابه تحقق می یابد هموار نماید.

این کتاب با تدوین گلچینی از مباحثی همچون نشانه شناسی اختلالات ، تئوریهای زیر بنایی و اهداف درمانی، دانسته های اولیه و زیر بنای مفیدی را به دانشجویان و علاقه مندان رشته های مشاوره و روان شناسی می آموزد، هر چند آنان را از مطالعه سایر منابع بی نیاز نمی سازد.

امید که این دانشجویان با مطالعه این کتاب و دیگر آثار مشابه، بتوانند با مباحث مورد نیازشان، آشنایی کافی حاصل نمایند.

دکتر بهرام شعبانی

رئیس دانشگاه جهرم

پیشگفتار

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ
ای پیامبر در کارها مشورت کن و چون تصمیم گرفتی بر خدا توکل
کن که خداوند توکل کنندگان را دوست دارد.

(آل عمران ۱۵۹)

امیرالمؤمنین علی (ع):

مَنْ شَاوَرَ ذَوِي الْعُقُولِ اسْتِضَاءَ بَآتَوَارِ الْعُقُولِ
هر کس با عقلای مشورت کند، از نور عقل‌ها بهره می‌برد.

(عُرُوذُ الْحِكْمِ وَ ذُرَرُ الْكَلِمِ)

- از بررسی نحوه زندگی و عملکرد گذشته انسانها، اهمیت توجه به مشاوره و راهنمایی استنباط می‌شود. در گذشته، جوامع، شکل ساده‌ای داشت و مسائل مختلفی مانند: مشاغل گوناگون، رشته‌های تحصیلی متفاوت، مسائل و مشکلات مختلف اجتماعی، خانوادگی، عاطفی و غیره به شکل امروز مطرح نبود بلکه مشکلات به راحتی حل و فصل می‌شد. اما با تغییرات سریع جوامع امروزی، وضعیت متفاوت شده است. پدیده شهرنشینی، تنوع و تقسیم مشاغل، ترقی تکنولوژی، مشکلات روحی و روانی، پیچیدگی روابط و هزاران مسئله‌ای که کودکان و نوجوانان با آن مواجه هستند نیاز به مشاوره و راهنمایی را بیشتر می‌کند. انسان در سایه راهنمایی و مشاوره می‌تواند زندگی پربارتری داشته باشد و در نهایت فضایی خالی از مشکل را فراهم نماید تا استعدادهای بالقوه رشد کند و در نتیجه شخصیت خود را در همه موارد شکوفا سازد و زندگی پربارتری داشته باشد. در این مجموعه به تبیین مباحث مختلف، راهکارها و فنون پیرامون راهنمایی و مشاوره می‌پردازیم.

- این کتاب در ده فصل و مطالب هر قسمت به شیوه‌ای انتخاب شده است که برای استفاده هر فردی که در جایگاه مشاوره و راهنمایی قرارگیرد مانند والدین، معلمان، استادان، مدیران، راهنمایان تعلیماتی و آموزشی، مربیان، سرپرستان، مسئولین مؤسسات و بنیادها و دانشجویان، مفید واقع شود.

- به منظور سهولت بیشتر، مطالعه بهتر و دقیق‌تر بویژه دوره‌های آموزش مداوم در ابتدای فصول هدف کلی و هدفهای رفتاری و در پایان نیز یک دسته سؤال تشریحی نوشته شده است. علاقه‌مندان می‌توانند ضمن بازنگری آموخته‌های خود به سؤالات پایانی هر فصل نیز پاسخ دهند. برای اطمینان از یادگیری صحیح و اصولی یک دسته سؤال چهارگانه‌ای نیز در صفحات پایانی مطرح شده است.

- فصل هشتم کتاب به بخشی از مشکلات و اختلالاتی اشاره شده است که ممکن است علائم آن مورد توجه مدیران، دانشجویان، اساتید و بویژه مشاوران قرار گیرد. البته علائم و تکنیک برخورد بر اساس نظریه‌های متخصصین و تحقیقاتی که در حال و آینده انجام می‌شود قابل تغییر است؛ و ممکن است با گذشت زمان با نمونه‌های مختلف و تحقیقات جدید تری مواجه شویم. آنچه که اولیای امور در خانه و مدرسه باید به آن توجه کنند، ابتدا بیان مشکل به جای اختلال است و سپس با مشاهده علائم و نشانه‌های مشکل و اختلال در فرد، بهتر است وی را به متخصص ارجاع داد.

- در نهایت از همه دوستان و همکاران ارزشمند بویژه: آقایان دکتر علی اکبر عباسزاده، دکتر حیدر علی میمه، دکتر وحید ممتاز، اسماعیل ابراهیمی و خانم فرزانه یوسف زادگان که ما را در تهیه بهتر این مجموعه یاری دادند تشکر و سپاس را داریم.

مؤلفان

بهار ۱۳۹۰